راه‌اندازی مرکز نیکوکاری «سلامت محور» در اردبیل

علیرضا حسین‌نژاد، مدیرکل کمیته امداد اردبیل: با توجه به مشکلات عدیده مددجویان تحت حمایت کمیته امداد در حوزه سلامت و بهداشت، قرار است با همکاری پزشکان خیر نخستین مرکز نیکوکاری سلامت محور در اردبیل راه‌اندازی شود.

ضرورت مقاوم‌سازی خانه‌های روستایی در برابر حوادث طبیعی

روح‌الله عمادی، مدیرکل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی خوزستان: مردم روستا و شهرهای زیر ۲۵ هزار نفر از تسهیلات مسکن برای مقاوم‌سازی خانه‌های خود در برابر حوادث و مخاطرات طبیعی استفاده کنند. امسال مجوز پرداخت تسهیلات مسکن برای ۱۷ هزار واحد به استان داده شده است.

عدد خبر

۱۲۴۰۰۰ نفر

آذربایجان غربی

مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی آذربایجان غربی گفت: از ۲۴ اسفند ۱۴۰۲ تا ۱۳ فروردین ۱۴۰۳ در حدود ۱۲۳ هزار و ۸۲۱ نفر در مراکز اقامتی استان اقامت داشته‌اند. به گزارش ایسنا، مرتضی صفری با اشاره به رشد ۱۷ درصدی اقامت در مراکز اقامتی استان افزود: ضریب اشغال تخت‌های اقامتی ۴۴ درصد بود که رشد ۱۰ درصدی داشته است.

۸۱۰ تن

قزوین

مدیر امور دام سازمان جهادکشاورزی قزوین گفت: ۸۱۰ تن شیر در واحدهای پرورش گاو شیری استان قزوین تولید شد. به گزارش ایلنا، محمد میربابایی افزود: این میزان شیر تولیدی نسبت به‌مدت مشابه سال ۱۴۰۱ که ۷۷۲ تن بوده رشد ۴.۷ درصدی داشته است. این میزان شیر از ۴ میلیون و ۲۰۰ هزار واحد دامی تولید شده است.

عکس خبر

گلستان

گردشگران در زیارتگاه خالد نبی ع

مناطق سرسبز اطراف مقبره پیامبر خالد ابن سنان (خالد نبی) در شمال گلستان همه ساله در فصل بهار میزبان مسافران زیادی است. دشت‌ها و تپه‌های سرسبز، گل‌های وحشی با هزاران رنگ و زیارت خالد نبی از ویژگی‌های خاص گردشگری این منطقه محسوب می‌شود. عکس ایسنا

این صدای خوزستان است

آلبوم «موسیقی مردمان عرب خوزستان» منتشر و رونمایی شد؛ این آلبوم نتیجه یک پژوهش میدانی ۱۰ ساله است

گزارش

قاسم آل‌کثیر
اهواز- خبرنگار همشهری

آلبوم «موسیقی مردمان عرب خوزستان» طی یک پژوهش میدانی بین سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲ در قالب مصاحبه‌های زندگینامه‌ای و ضبط آثار هنرمندان مناطق عرب‌نشین تهیه شده است. این آلبوم را می‌توان نخستین اثر منتشرشده از این پژوهش میدانی دانست که شامل چهار بخش اصلی موسیقی حضری (شهری)، موسیقی شعبی-ریفی (مردمی-روستایی)، موسیقی بدوی (صحرانشینان) و موسیقی زنان عرب است و بر شناخت گونه‌های موسیقی رایج بین مردمان عرب خوزستان تمرکز دارد.

موسیقی نواحی

موسیقی به‌مثابه یک زبان

در ایران بیشترین تراکم جمعیتی قوم عرب در جنوب‌غربی و در مناطق مرکزی، غربی و جنوبی خوزستان است. قوم عرب ساکن خوزستان را می‌توان براساس نوع زیست، معیشت و فرهنگ به ۵ دسته عرب حضری (شهری)، ریفی (روستایی)، بدوی (صحرانشین)، معدان (هورنشین) و جبیلات (عرب بختیاری) تقسیم کرد که موسیقی‌های متنوعی دارند. پژوهشگر موسیقی و ناظر کیفی آلبوم مردمان عرب خوزستان با ذکر این توضیح به همشهری گفت که موسیقی عرب خوزستان از دیدگاه موسیقی‌دانان محلی به چند گونه رایج تقسیم می‌شود: موسیقی کلاسیک عرب، موسیقی شعبی-ریفی (مردمی- روستایی) و موسیقی مردم‌پسند قومی. محمود مشهودی موسیقی «کلاسیک عرب» را نوعی از موسیقی اصیل و هنری و مشترک در کل مکاتب عرب دانست که به‌مثابه یک زبان رسمی در کل حوزه‌های موسیقایی عرب رواج دارد.

آن‌طور که او تأکید کرد، موسیقی نواحی در خوزستان به‌ویژه موسیقی مردم عرب تاکنون به‌صورت علمی ثبت و ضبط نشده است و به همین دلیل این آلبوم جایگاه ویژه‌ای بین علاقه‌مندان به حوزه‌های موسیقی نواحی پیدا کرده است.

نقش موسیقی در آیین‌های عرب

نکته بسیار مهمی که باید در فرهنگ و موسیقی اعراب خوزستان به آن توجه شود، مستقل‌بودن بیشتر مراسم و فعالیت‌های فرهنگی-اجتماعی زنان و مردان از یکدیگر است. ازاین‌رو کارگان (رپرتوآر)های موسیقی آنان کاملا متفاوت با یکدیگر اجرا می‌شود.

به‌گفته پژوهشگران، نقش موسیقی در مراسم شادمانی، رقص، حرکات حماسی، عزاداری، مذهبی و لالایی بسیار مهم و تعیین کننده است؛ اما در فعالیت‌هایی مانند کارهای گروهی و انفرادی، مراسم آیینی، بازی‌های کودکانه، مراسم طنز و داستان‌خوانی، می‌توان گفت موسیقی در درجه دوم اهمیت قرار می‌گیرد؛ به‌صورتی که گاهی نیز این دسته از مراسم بدون حضور موسیقی برگزار می‌شود.

سبک‌های موسیقی عربی در خوزستان رابطه مستقیمی با زیست مردم دارند. برای نمونه در بسیاری مراسم جدی و حتی در سوگ، بسیاری از مردم سبک موسیقی علوانیه را اجرا یا گوش می‌کنند که سبکی حزین همراه با بیان روایاتی از مسائل اجتماعی است. همچنین موسیقی بدوی یا موسیقی صحرانشینان به‌ویژه در جامعه شترداران رواج دارد و ساربان اغلب با نوایی با عنوان «حدی» سعی در ایجاد ارتباط با شترها می‌کند.

همچنین در بسیاری از محافل دورهمی، مردم محلی از «صفگه اهوازی» که نوعی دست‌زدن هماهنگ است نیز برای ابراز شادی استفاده می‌کنند. گروه‌هایی با عنوان «خشابه» پای ثابت مراسم و جشن‌های عروسی موسوم به «حفله»اند. این گروه‌ها اجراهایی ریتمیک دارند که محبوب بسیاری از جوانان است.

مکث

احمد جعفری ماجد
دبیر مراسم رونمایی از آلبوم «موسیقی مردمان عرب خوزستان»:

این آلبوم درواقع پژوهشی است که می‌تواند سنگ‌بنای ثبت ملی و جهانی موسیقی و مقام‌های خوزستانی باشد که دیگر کشورها چون عراق، سوریه، کویت و... مدعی‌آن هستند.

جغرافیای موسیقی عرب

موسیقی شعبی-ریفی (مردمی- روستایی) به دو بخش موسیقی «ریفی» (روستایی) و موسیقی «بدوی» (چادرنشینان) تقسیم‌بندی می‌شود. ناظر کیفی آلبوم «موسیقی مردمان عرب خوزستان» با این توضیح افزود: موسیقی «ریفی» (شبه‌کلاسیک) بین عرب‌های خوزستان نیز خود به دو دسته موسیقی عرب‌های مرکز و جنوب استان (شامل شهرهای اهواز، باوی، کارون، شادگان، خرمشهر، آبادان و بندر ماهشهر) و موسیقی عرب‌های غرب استان (شامل حمیدیه، هویزه و دشت آزادگان) تقسیم می‌شود که هریک از این مکاتب نیز دارای ویژگی‌های منحصربه‌فرد خودند. گروه‌های موسیقی شعبی -ریفی عرب خوزستان به اسامی «کیفچِیه» یا «الخشابه» نیز شناخته می‌شوند.

سازهای رایج در این گروه‌ها شامل سنتور (۱۲خرک)، قانون، نای (نی)، مُطبگ (نی‌جفتک)، کمان (ویولن)، جُوزه (کمنجه)، طَبلا (داربُوکا)، رَق (دایره‌زنگی) و کاسُوره (خَشَابه) هستند.

آب و هوا

هشدار هواشناسی برای ۱۶ استان

سازمان هواشناسی برای روزهای پیش رو در هفته آینده، بارش پراکنده باران همراه با وزش باد را پیش‌بینی کرده است. به‌گزارش همشهری، پیش‌بینی‌های هواشناسی نشان می‌دهد از اواخر روز شنبه به‌تدریج سامانه بارشی از شمال غرب وارد کشور می‌شود که به‌تدریج در مناطقی از شمال غرب کشور و نیمه غربی سواحل دریای خزر افزایش ابر و رگبار پراکنده روی می‌دهد. یکشنبه با نفوذ این سامانه در نوار غربی کشور در مناطقی از شمال غرب، غرب، جنوب غرب، استان‌های ساحلی دریای خزر و استان‌های واقع در دامنه‌های جنوبی البرز مرکزی و غربی رگبار و رعدوبرق، وزش باد شدید موقت در برخی نقاط گرد و خاک و در نقاط مستعد تگرگ پیش‌بینی می‌شود.

روز دوشنبه، علاوه بر شمال غرب، غرب و جنوب غرب در مناطقی از شمال شرق و استان‌های واقع در دامنه‌های زاگرس مرکزی و شمالی و سه‌شنبه در نیمه غربی کشور بارش رخ خواهد داد. سازمان هواشناسی ضمن تأکید بر ورود سامانه بارشی به کشور و برای ۱۶ استان هشدار آب‌گرفتگی، سیلاب، خسارت به سازه‌های موقت و خسارت به محصولات کشاورزی صادر کرده است. زمان پایان فعالیت این سامانه بارشی یکشنبه ۱۹ فروردین اعلام شده و منطقه اثر آن در روز شنبه آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی و اردبیل، روز یکشنبه آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، کردستان، زنجان، کرمانشاه، ایلام، گیلان، مازندران، گلستان، خراسان شمالی، قزوین، تهران، البرز و ارتفاعات سمنان است.

با فعالیت این سامانه، احتمال آب‌گرفتگی معابر عمومی، احتمال جاری شدن روان آب، وزش باد نسبتا شدید، لغزندگی و کاهش دید به‌ویژه در جاده‌های کوهستانی و گردنه‌ها، احتمال خسارت به سازه‌های موقت، احتمال خسارت به نهال و محصولات کشاورزی وجود دارد.

به همین دلیل مواردی چون احتیاط در سفرهای برون‌شهری، توقف نکردن در بستر و حاشیه رودخانه‌ها، احتیاط در عبور از حاشیه رودخانه‌ها و مسیل‌ها، احتیاط در فعالیت‌های کوهنوردی و جابه‌جایی عشایر، آمادگی دستگاه‌های اجرایی و امدادی و پاکسازی دهانه پل‌ها، لایروبی کانال‌ها و آب‌روها، تمهیدات لازم برای حفاظت از تولیدات کشاورزی و احتیاط در انجام هرگونه عملیات کشاورزی توصیه شده است. هوای تهران نیز شنبه کمی ابری تا نیمه ابری گاهی افزایش باد و یکشنبه نیز نیمه ابری تا ابری و بارش پراکنده گاهی رعد و برق و در بعدازظهر با وزش باد شدید پیش‌بینی می‌شود.

عددخبر

۱۰ درصد

جمعیت شهرنشین کشور درصورت تثبیت رسمی شدن تعطیلات ۲روزه کشور در روزهای جمعه و شنبه، پیش‌بینی شده که به قصد سفرهای کوتاه‌مدت با یک شب اقامت، به سمت مناطق روستایی و مقاصد گردشگری پیرامونی تا شعاع حداکثر ۲۵۰کیلومتر یا دوونیم ساعت رانندگی عزیمت کنند. این آمار براساس تغییر جمعیتی صورت گرفته در جمعیت شهرنشین و روستایی کشور ارائه شده‌است.

۱۶ قلاده

یوزپلنگ آسیایی موجود در محدوده پارک ملی توران در شرق استان سمنان دارای شناسنامه هستند و تمام تلاش سازمان حفاظت محیط زیست این است که کد انقراض یوزپلنگ را با رسیدن جمعیت این گونه به ۵۰قلاده بشکند. بر همین اساس تکثیر در اسارت این گونه به‌صورت علمی در مرکز تحقیقات پارک ملی توران در شاهرود دنبال می‌شود.

خبرخوان

باکو رکورددار کتیبه‌های فارسی‌زبان منطقه قفقاز است

مرتضی رضوانفر، عضو هیأت علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی که بر شناسایی کتیبه‌های فارسی‌زبان نصب شده در کشورهای همسایه و آسیای غربی متمرکز است، اعلام کرد: شهر باکو دارای بیشترین کتیبه فارسی در کشورهای قفقاز جنوبی و شمالی است که توسط مردم فرهنگ دوست آن شهر به شیوه مناسب حفاظت شده و اکثرا شناسنامه دارند.

به‌گفته این عضو پژوهشگاه میراث فرهنگی، مسجد جمعه باکو در پایتخت جمهوری آذربایجان، یکی از مهم‌ترین مساجد قفقاز جنوبی است که در سال ۲۰۰۰ میلادی ذیل پرونده شهر تاریخی باکو، در فهرست جهانی یونسکو ثبت شد و دارای کتیبه‌هایی به زبان فارسی از شاه عباس صفوی و شاه طهماسب صفوی است.

رضوانفر افزود: این مسجد ارزشمند که در دوره دین‌ستیزی در شوروی سابق، تبدیل به موزه فرش شده بود، دارای کتیبه‌های فارسی ارزشمند از قرن ۸ تا ۱۳ قمری است. ازجمله آنها فرامین سه پادشاه شامل «اولجایتو محمد خدابنده» ۶۸۰ تا ۷۱۶ قمری، شاه طهماسب ۹۶۴ قمری، شاه عباس ۱۰۲۴ قمری و چند کتیبه وقف و مرمت در قرن سیزدهم است.

ایران «یوزپلنگ» تولید می‌کند

سلول‌های یوزپلنگ آسیایی، خرس قهوه‌ای و پلنگ ایرانی با هدف شبیه‌سازی و احیای گونه‌های در خطر ذخیره شدند

۲۱۰ گونه
تعداد گونه‌های جانوری پستاندار ایران

۶۴۰ گونه
تعداد گونه‌های پرنده ایران

۳۰۰ گونه
تعداد گونه‌های خزندگان ایران

۲۳ گونه
تعداد گونه‌های دوزیست موجود در ایران

۳۵۰ گونه
تعداد گونه‌های آبزی ایران

۷۶ گونه
تعداد گونه‌های جانوری در معرض انقراض

سرزمین من

سازمان حفاظت محیط‌زیست از سال گذشته و در تفاهم با مرکز ملی ذخایر ژنتیک ایران نمونه‌های ژنتیک ۳ گونه در معرض انقراض حیات‌وحش ایران را در بانک ژن ذخیره کرد و با فریز کردن این نمونه‌ها گام نخست شبیه‌سازی و احیای نمونه‌های در معرض انقراض ایران را برداشت. این نخستین تلاش برای احیای گونه‌های در معرض انقراض ایران با اتکا به دانش ژنتیک است که در صورت موفقیت می‌تواند به احیای گونه‌های در خطر ایران کمک کند. به همین دلیل در گام نخست نمونه‌های ژنتیک یوزپلنگ‌های آسیایی ایران، پلنگ ایرانی و خرس قهوه‌ای به‌عنوان ۳گونه در معرض انقراض کشور برداشته شد و در این بانک قرار گرفت تا شبیه‌سازی آنها آغاز شود.

تلاش برای شبیه‌سازی جانوران منقرض‌شده با کشت سلولی و تولید مجدد گونه‌ها از دهه‌های گذشته در جهان آغاز شده است و ایران نیز طی چند دهه گذشته تلاش زیادی برای ورود به احیای مجدد گونه‌های منقرض شده داشت. اما با پایان‌یافتن مطالعات علمی این پروسه تلاش ایران برای احیای مجدد گونه‌های منقرض‌شده از سال گذشته به شکل جدی آغاز شد و حالا نمونه ژنتیک ۳ گونه جانوری ایران برداشت و فریز شده است تا تولید مجدد این گونه‌ها با کشت سلولی آغاز شود.

گام نخست تولید گونه‌های منقرض شده

حسن اکبری، معاون محیط‌زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط‌زیست: برداشتن نمونه‌های سلولی زنده از گونه‌ها و کشت سلولی و فریز کردن و نگهداری آنها در سال‌های اخیر به‌شدت مورد توجه قرار گرفته است. این اقدام از این جهت مهم است که سلول‌های برداشت‌شده، سلول‌های زنده هستند، کشت سلولی آنها صورت می‌گیرد و در دماهای بسیار پایین کمتر از ۱۶۰ درجه نگهداری می‌شوند تا برای سال‌ها زنده بمانند. دانش ژنتیک نیز اکنون امکان شبیه‌سازی را فراهم کرده و این امکان را به بشر می‌دهد تا گونه‌های منقرض‌شده و در معرض انقراض دوباره احیا شوند. گونه‌ای که به‌وجود می‌آید نیز دقیقا شبیه همان گونه‌ای است که از آن نمونه گرفته شده است. سازمان حفاظت محیط‌زیست هم سال قبل تفاهمنامه‌ای با مرکز ملی ذخایر ژنتیک امضا کرد و در قالب آن تاکنون از گونه‌های یوزپلنگ، پلنگ و خرس قهوه‌ای نمونه زنده تهیه شده است. کشت سلولی این گونه‌ها نیز انجام و نمونه‌های آنها فریز شد. مخصوصا در مورد یوزپلنگ آسیایی ایران، از چندین نمونه تلف‌شده یا در اسارت نمونه تهیه شد و تلاش می‌کنیم از بیشتر گونه‌هایی که در خطر انقراض هستند یا جمعیت‌شان کم شده است، برای احتیاط، نمونه‌هایی ذخیره کنیم. اما روش کار برای ذخیره ژنتیک و کشت سلولی گونه‌های در معرض انقراض اینگونه است که حیوان یا باید زنده باشد و با توجه به استانداردهای خاص نمونه‌برداری شود یا اینکه به‌تازگی تلف شده باشد و در چند ساعت اول امکان برداشت نمونه برای احیای مجدد و کشت سلولی گونه وجود داشته باشد.

مهم‌ترین گونه‌های در معرض انقراض ایران

یوزپلنگ آسیایی، گوزن زرد ایرانی، گورخر آسیایی، فک خزری، هوبره، پلنگ، خرس سیاه آسیایی (خرس بلوچی)، تمساح پوزه کوتاه (گاندو)، نهنگ آبی، نهنگ باله‌ای

گزارش روز

کشف شواهد دوره‌های تاریخی در گذر «کمر زرین» اصفهان

سرپرست هیأت کاوش در گذر «کمر زرین» اصفهان گفت: این گذر در قلب بافت تاریخی شهر اصفهان قرار دارد و شواهد مهمی از زیست دوره‌های تاریخی مختلف در آن کشف شده است.

علی شجاعی اصفهانی به ایرنا گفت: یافته‌های باستان‌شناسی در گذر کمر زرین از پیش از اسلام تا دوره قاجار قابل ردیابی است.

گذر کمر زرین در یکی از کهن‌ترین مناطق شهر اصفهان و در نزدیکی مسجد جامع عتیق قرار دارد و عملیات گودبرداری با لودر برای ساخت گذر در این منطقه به تخریب لایه‌های باستانی و بیرون آمدن شواهدی از ۲سازه معماری منجر شد. شجاعی با اشاره به باز شدن ۵ ترانشه در عملیات باستان‌شناسی گذر کمر زرین اظهار داشت: زیر رسوبات ترانشه اول، شواهدی از یک‌سری تنبوشه‌های منقوش به‌دست آمده که برای پیش‌بینی قدمت آن به بررسی‌های بیشتر نیاز است، اما احتمال می‌دهیم این آثار مربوط به دوران قبل از حمله مغول به اصفهان باشد. وی افزود: این تنبوشه‌ها در خارج از ترانشه در هر ۲سمت ادامه دارند و این پرسش مطرح است که اگر قرار بوده این سازه‌های آبی از زیرزمین عبور داده شوند، چرا تزیینات داشته‌اند که دلیل آن نیاز به بررسی بیشتر دارد. این باستان‌شناس ادامه داد: با توجه به تزییناتی که این تنبوشه‌ها دارند احتمالا این سازه‌های آبی عیان و قابل رویت بوده و از نظر زیبایی بصری هم قابل توجه بوده‌اند. سرپرست هیأت کاوش در گذر کمر زرین گفت: در یکی از ترانشه‌ها کوره‌ای به‌دست آمد که از نظر مطالعات تاریخی بسیار مهم است. وی افزود: به‌نظر می‌رسد این کوره مخصوص پخت نوع خاصی از سفال بوده باشد اما در این رابطه هنوز تردید داریم. شجاعی ادامه داد: قدمت این کوره را شاید بتوان مربوط به قرن هفتم دانست که نشان می‌دهد با یک محوطه صنعتی در بخشی از این گذر مواجه هستیم.

این عضو هیأت علمی گروه باستان‌شناسی دانشگاه هنر اصفهان گفت: در یکی دیگر از ترانشه‌ها در گذر کمر زرین با یک سازه معماری مواجه هستیم که به‌نظر می‌رسد قدمت آن مربوط به دوران متاخر اسلامی باشد.

وی افزود: با توجه به کاروانسرای پهلوی در مجاورت این محوطه می‌توان گفت که این سازه کشف شده، قاجاری است. همچنین سالخوردگان محلی این منطقه سقاخانه‌ای را در ذهن دارند که ما به‌دنبال یک‌سری مستندات مکتوب در رابطه با آن هستیم تا به نتایج بهتری برسیم.

به‌گفته این باستان‌شناس در مسیر کاوش، دیواره‌های سنگی و کف‌های آجر فرش به‌دست آمده است که تاریخ‌گذاری آنها به بررسی و پژوهش‌های بیشتر نیاز دارد.

وی افزود: یکی از شاهدهای موجود این است که ابعاد یکی از کف فرش‌های به‌دست آمده در این گذر با ابعاد آجرهایی که در گنبدخانه مسجد جامع اصفهان وجود دارد، یکسان است و این را به ذهن متبادر می‌سازد که سازه‌های یادشده مربوط به دوران سلجوقی باشد اما این موضوع به بررسی‌های بیشتر نیاز دارد.